

Move

Voorbij detentie van migranten
Pour en finir avec la détention des migrant·e·s

OPINIE

BELGIË VEROORDEELD: DRINGEND MEER NOOD AAN TRANSPARANTIE EN CONTROLE AAN ONZE GRENZEN

21/04/2023

De burgerlijke rechtbank veroordeelde België voor de detentie Junior Wasso en Ouiam Ziti. Hoewel ze over geldige visa beschikten, werden de twee studenten bij hun aankomst op de luchthaven gearresteerd en opgesloten. Emmanuelle Vinois, coördinator van de [Move Coalitie](#), maakt zich zorgen over de willekeur aan onze grenzen. “Hoe vaak worden mensen onterecht opgesloten en teruggedreven zonder dat we het weten?”

Terug naar het najaar van 2021. Wanneer de Congolese student Junior Wasso (op dat moment 20) op Zaventem landt, wordt hij tegengehouden door de grenspolitie. De jongeman is in België voor zijn studie aan de UC Louvain en beschikt over een geldig studievizum en alle nodige papieren. Toch wordt hij opgepakt en overgebracht naar het gesloten centrum Caricole.

Niet veel later wordt Ouiam Ziti (op dat moment 23) in datzelfde centrum vastgezet. Ook de Marokkaanse studente, die in Noord-Frankrijk op familiebezoek wil, beschikt over een visum en de juiste papieren. Toch wordt ook zij op de luchthaven van Charleroi opgepakt en vervolgens opgesloten.

Hoewel hun visa – na lange en dure procedures – door de bevoegde autoriteiten zijn afgegeven, worden de jongeren lange tijd ondervraagd door de grenspolitie. DVZ volgt de grenspolitie en geeft het de opdracht om de jongeren op te sluiten met het oog op hun uitzetting.

DVZ probeert Junior twee keer uit te zetten. Hij blijft uiteindelijk zeventien dagen opgesloten. Ouiam zit elf dagen vast. De twintigers weten niet wat hen overkomt, wanneer ze opnieuw zullen vrijkomen en waar ze vervolgens naartoe moeten. Tot vandaag lijden ze onder die opsluiting, een mentaal enorm ingrijpende ervaring. We hebben het over ‘gesloten centra’, maar vergis je niet: het zijn gevangenissen. Om die reden benoemen we bij Move die plaatsen consequent als administratieve detentiecentra.

HOEVEEL JUNIORS EN OUIAMS?

Zonder te veel in juridische details te vervallen: in het geval van Junior maakte de Belgische staat volgens de rechtbank vijf fouten, in het geval van Ouiam drie.

Inhoudelijk verschillen de twee zaken enigszins. Maar ze bewijzen één ding: het beleid aan onze grenzen is onderworpen aan willekeur en mist elke vorm van controle die naam waardig. Tot die conclusie is nu ook de rechtbank gekomen. Hoe kan je verantwoorden dat iemand die over alle nodige papieren beschikt opgesloten wordt in een administratief detentiecentrum?

Toch zijn de zaken van Junior Wasso en Ouiam Ziti helaas geen uitzonderingen. Integendeel. Nog in 2021 bijvoorbeeld werden [Yves Yao Kouakou](#), ook student aan de UCL, [Omar Mboup](#), een Senegalese professor, en [Ragini Upadhyay Grela](#), een 62-jarige Nepalese kunstenares, gedetineerd.

Maar dat zijn de zaken die enige ruchtbaarheid kregen. Het is moeilijk te weten hoeveel mensen op de luchthaven opgepakt en meteen teruggedreven worden, en vooral: op basis van welke motieven. We weten niet precies hoeveel Juniors en Ouiams er zijn. Maar we zijn er wel zeker van dat hun verhalen slechts het topje van de ijsberg zijn.

GEEN RECHTER OF ADVOCaat

Het is schokkend dat geen rechtbank maar de administratie die beslissing neemt. Hoe kan je uitleggen dat er in een democratisch land als België voorafgaand geen rechter tussenkomt in de ingrijpende beslissing om iemand op te sluiten in een detentiecentrum?

De mensen die tussen de prikkeldraad van een gesloten centrum opgesloten worden, hebben geen misdaad begaan. Ze worden in centra opgesloten omdat ze niet over de juiste papieren beschikken. Of in het geval van Junior en Ouiam: omdat men vermoedt (!) dat ze niet over de juiste papieren beschikken. Die in dit geval dus gewoon geweigerd werden...

De harde realiteit is dat deze mensen minder rechten hebben dan een crimineel. Wanneer iemand verdacht wordt van strafbaar feit, krijgt hij meteen een advocaat toegewezen. Mensen die om administratieve redenen worden opgepakt, hebben dat recht niet. Wie niet mondig genoeg is, geen netwerk heeft of snel contact kan leggen, verdwijnt achter de hoge hekken van het centrum en wordt onterecht – en met een trauma – teruggedreven. Met onze nationale Move Coalitie schreven we er voor het parlement [een advies](#) over, een 'Salduz-wet voor vreemdelingen', maar tot vandaag is er geen gehoor aan gegeven.

Trouwens: als ze toch over een advocaat zouden beschikken, betekent dat zeker niet hun onmiddellijke vrijlating. Wie in ons land in een administratief detentiecentrum verdwijnt, kan dan wel beroep aantekenen, de procedures zijn extreem complex en de termijnen quasi onmogelijk.

SYSTEMATISCHE DETENTIE VAN ASIELZOEKERS

Junior en Ouiam kregen een visum voor studies en familiaal bezoek. Maar op onze luchthavens landen – al dan niet met de juiste papieren – ook mensen die om internationale bescherming verzoeken. Wat echter heel weinig Belgen weten, is dat ook deze asielzoekers systematisch opgesloten worden.

Hoewel deze mensen recht hebben op opvang in een open centrum (tenminste in een staat die zijn internationale verplichtingen nakomt), worden ze rechtstreeks naar een administratief

detentiecentrum gebracht. Geboeid. Begeleid. Alsof het criminelen zijn. Asielzoekers zijn op zoek naar een nieuw en veilig leven, maar worden bij aankomst in België ... meteen opgesloten.

Op internationaal niveau is België hiervoor meermaals tot de orde geroepen door het Comité van de Verenigde Naties tegen foltering (CAT). Bovendien is België een van de laatste landen in Europa zonder een nationaal mechanisme ter voorkoming van foltering ([OPCAT](#)), zoals nochtans door de Verenigde Naties opgelegd.

GRONDRECHT VRIJHEID

De veroordeling van de Belgische overheid in de zaak Wasso en Ziti bewijst nog maar eens zwart op wit dat er iets loos is bij de Belgische grenscontroles en ons uitzettingsbeleid van migranten.

Een democratische en onafhankelijke controle is een onontbeerlijke eerste stap, zodat onze luchthavens niet langer wetteloze zones zijn voor buitenlanders, of zij nu een visum hebben of niet. Ieder mens heeft tenslotte een grondrecht op... vrijheid.

Move, de nationale coalitie van CIRÉ, Caritas International, Vluchtelingenwerk Vlaanderen en JRS België wil een einde maken aan administratieve detentie en het recht op vrijheid opnieuw bevestigen!

